

підвищити рівень підготовки лікарів за спеціальністю «Загальна практика-сімейна медицина» з питань гематології.

Луцюк М.Б., Бондар С.А., Піпа Л.В., Пентюк Н.О., Штатсько О.І.,
Некрут Д.О., Кулик Я.І.

Еферентну терапію – на озброєння сімейному лікарю

Термін «еферентна терапія» відображає один з ефективних способів лікування багатьох хвороб. Назва походить від латинського слова «efference», що означає «виношу», тобто вказує на характерний для цього різновиду лікування прийом - виведення з організму різними засобами, методами та шляхами шкідливих речовин зовнішнього (екзогенного) або внутрішнього (ендогенного) походження. Проблема екзотоксикозів пов'язана з екологією, ендотоксикозів - суто медична.

Що таке ендотоксини? Практично всі фізіологічно активні речовини та проміжні продукти їх обміну в підвищених концентраціях проявляють токсичну дію. Прикладами таких сполук є продукти гниття білків в кишечнику; ліпіди холестерин, жовчні та жирні кислоти, ацетонові тіла; вуглеводи глюкоза та інші моносахариди; кінцеві та проміжні продукти білкового (аміак, сечовина, креатинін, гомоцистеїн, біогенні аміни, жовчні пігменти тощо) та нуклеїнового (сечова кислота, оротова кислота) обмінів. Особливо багато токсичних речовин виникає внаслідок неповного гідролізу власних білків – це так звані «середні молекули» – олігопептиди різноманітного складу та структури. Концентрація середніх молекул суттєво підвищується в умовах патології, особливо при гострих та хронічних запальних процесах. Доведено, що вказані ендотоксини негативно впливають практично на всі органи та системи, а підвищення їх рівня спостерігається вже на початкових стадіях більшості хвороб, навіть за депресивного стану.

Оскільки основний контингент пацієнтів сімейного лікаря складають особи з початковими стадіями захворювань або з хронічними хворобами, методи та засоби еферентної терапії посідають важливе місце в тактиці ведення вказаних осіб. Серед методів еферентної терапії, є такі прості та ефективні процедури як промивання шлунку, кишечний лаваж, клізми, блювотні, проносні та діуретичні засоби, підвищення потовиділення тощо, а також застосування ентеросорбентів. Більш складні методи еферентної терапії (гемосорбція, лімфосорбція, лікворосорбція, плазмаферез, промивання черевної порожнини та інше) виконуються в спеціалізованих відділеннях еферентної терапії, куди пацієнти можуть бути направлені сімейним лікарем. Всі ці заходи приводять до виведення з організму шкідливих речовин екзо- та ендогенного походження і як правило забезпечують швидкий терапевтичний ефект. Особливо корисною для зниження ендотоксемії є ентеросорбція - простий у застосуванні, зручний, ефективний та безпечний метод санації. Виявилось, що ентеросорбенти, розповсюджені в Україні, мають приблизно однакові показники для застосування - токсикози екзо- та

ендогенного походження, захворювання шлунково-кишкового тракту (інфекційні хвороби, дисбактеріози, диспепсії, діареї різного генезу, гепатити) та захворювання з алергічним синдромом. В останньому випадку антиалергічна дія забезпечується зв'язуванням алергенів та гістаміну, який рециркулює через шлунково-кишковий тракт. В нашій державі найбільш вживаними є ентеросорбенти на основі активованого вугілля – завдяки їх низькій вартості. Інші і більш ефективні за деяких станів ентеросорбенти - полісорб МП (синоніми - силікс, силард, атоксіл), ентеросгель, біле вугілля тощо мають на жаль не виправдано високу вартість, що знижує їх використання населенням. Вважаємо важливою організаційною проблемою налагодження в Україні виробництва економічно доступних широкому загалу ентеросорбентів, чому сприятиме наявність власної сировинної бази за суворого цінового контролю з боку держави.

Б. Ф.Мазорчук

Жіноча консультація - основа в підготовці сімейного лікаря.

Основним завданням для лікаря загальної практики сімейної медицини щодо полого допомоги - є планування сім'ї, попередження різних ускладнень, пов'язаних з репродуктивною функцією жінки, та сприяння народженню бажаних, здорових дітей. Одночасно активно сприяти і проводити профілактику гінекологічної захворюваності та особливо онкологічної патології.

Не допустимо, щоб на сьогодні зростала частота захворюваності та смертності жінок від раку молочної залози та раку шийки матки. Десятками років на периферії жінки не проходять профілактичних оглядів. В цьому напрямку мають активно допомогти медики первинної ланки – сімейні лікарі.

Важливим етапом підготовки сімейного лікаря є жіноча консультація (ЖК), де протягом 5-10 днів обов'язково після проходження фантомного, теоретичного курсу сімейні лікарі практикують в ЖК.

Об'єм навичок лікаря ЖК має освоїти сімейний лікар так як це буде виконуватися в повсякденній його праці.

Наша кафедра започаткувала декілька років назад такий напрямок в підготовці лікаря загальної практики сімейної медицини. Для більш успішного освоєння основ акушерсько-гінекологічних знань сімейними лікарями колективом двох кафедр акушерства та гінекології нашого університету підготовлено і подано до друку підручники «Акушерство» - том перший та «Гінекологія» - том другий в схемах та таблицях, де викладені в доступній формі стандарти надання акушерсько-гінекологічної допомоги лікарям загальної практики – сімейної медицини (ЗПСМ).

Набутий досвід сімейного лікаря на кафедрі акушерства та гінекології допоможе покращити первинну медико-санітарну допомогу населенню, а головне покращить надання екстреної та невідкладної медичної допомоги на догоспітальному етапі, знизить відсоток запущених форм злоякісних пухлин у жіночого населення, покращить репродуктивне здоров'я жінок.